

Delavec izhaja vsak petek z datumom naslednjega dne. — Naročnina za celo leto K 5-20, za pol leta K 2-60, za četrt leta K 1-30. Posamezna številka 10 vin. Naročnina za Nemčijo za celo leto 5 mark, za Ameriko 2 dolarja. Pošiljatve na uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Šelenburgova ulica št. 6, prvo nadstr.

DELAVEC

Rokopisi se ne vračajo. — Inserati z enostopnimi petiti vrsticami se zaračunavajo in sicer: pri enkratni objavi po 18 vin., pri trikratni po 16 vin., pri šestkratni po 14 vin., pri celoletnih objavah po 12 vin. za vsakokr. — Za razne izjave itd. stane petiti vrstica 24 vin. — Reklam. so poštn. ine proste. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Pogled v bodočnost.

Bili so časi, ko je bilo treba gledati, kako bomo izhajali s svojimi groši; danes je treba pa paziti tudi, kako se preživimo z živežom. Skrajne pazljivosti v gospodinjstvu je treba. Koder divja vojna, je to naravno neizogibna posledica, ki pa narašča od dne do dne; čim dalj traja vojna, tem bolj se zvišujejo cene, katere pa sloji, ki jim je sreča mila da imajo tudi po njih uravnane dohodke, gotovo ne občutijo toliko, kakor oni sloji, ki stoje, če ne na slabšem, v pretežnji večini pa na stari višini. Če se je s temi dohodki, že takrat shajalo za silo, je neizogibno spoznanje, da se z njimi v sedanjem času absolutno več ne more, kajti cene najvažnejšim živilom so jih že davno nadkrilile! Recimo, da je res, da so se v nekaterih kategorijah dohodki nekoliko zvišali, a res je tudi, da narasli draginji še dolgo ne sporedno. Nekateri hočejo olajšati svojim delavcem stališče s tem, da pustijo delati čezurno delo, a ne prezirimo, da delj trajajoče delo zahteva tudi več fizične odpornosti, ki zahteva svoj tribut, zamudo časa, ki bi ga sicer sleherni porabil za svoje razmere, itd. Na splošno se pa lahko reče, da delavci niso dobili nikakih draginjskih sredstev, gotovo pa ne dovoljnih. Nastane pa tudi vprašanje — in to z ozirom na čezurno delo —: kaj pa ko nastopi mir, vrnejo se delavne moči — čezurni dohodek odpade, tudi „doklada,“ in ali odpade tudi draginja? Ako ne, smo v tem slučaju, kakor da bi se nam v mirnem času delavni zaslužki znižali za 50 %!

Vojna neha, nastopi prejšnji mir, toda — ali bo tudi vsestranski status quo? Za nas je danes to vprašanje največjega pomena.

Največja vojna, kar jih je kdaj človeštvo doživelo, je sedanja vojna, a tudi posledice bodo najširšega obsega. Mnenje, da se bodo rane v delavskih panogah po vojni vsled modernega časa tudi hitro celile, je napačno, ker z ozirom na dolgotrajnost iste ne smemo gojiti prevelikega optimizma, ker se bodo vrzeli zaznale v najskrajnejših tvorbah. Taki resignirani nazori morejo celokupni stvari s stališča stremljenja na zdravljenju istih več škoditi kakor koristiti.

Dalje trditev o zvišanju delavskih mezd zadeva vsebolj ona podjetja, ki delajo za armado; pa tudi tam bodo plače manjše.

ko nastopi demobilizacija, ki postavi na delavski trg zopet precejšnje število nekdanjih delavcev, kojim so segle v delokrog za časa vojne ženske in mladinske moči, katere bodo — po nazoru Potthoffija — tudi pozneje obstale, kar bo tudi tu premenilo dejstvo o stanlu delavskih moči. Seveda je to mero-dajno bolj za Nemčijo. Potthoff vidi v tem oziru, ker se bo pojavilo več moči, nasprotno pa ne vsaj istočasno delo in sredstva. veliko nevarnost na razvitku bodočih generacij in vsled slabih gmotnih razmer. Dalje naglašja, da bo tu potreba izdatne državne odpomoči, ne pa prepustiti jih zgolj njih organizacijam Lepe besede. Ali tu je treba predvsem plačila ki bodo zmogla življenske potrebščine.

Ako je temu tako v Nemčiji, smo teh preosnov potrebni gotovo tembolj v Avstriji, kajti živila so v Nemčiji dostopnejša. V Nemčiji je pred vojno prišlo na osebo ietno 52.6 kg mesa (pri nas 29.9), krušnih izdelkov 227.7 kg (207.3), sladkorja 19.2 (13), riža 2.1 (1.7), krompirja 656.1 (360), sploh smo vsestransko nižji.

Delavec danes ne zahteva priboljškov zato, da si zbere kapital, temveč zahteva le toliko dohodkov, da ž njimi pokrije neobhodno potrebne izdatke, ki so neizogibni in na katerih temelji življenje.

Gniloba v ruski upravi.

Pred nedavnim časom je predsednik ruske dame Rodzianka v dumi spregovoril krilate besede, katerim gotovo še sam prav ne verjame, namreč, da bo v Rusiji po vojni svoboda govora, tlačanstvo da izgine, revolucije ne bo več, da je stari konzervativem ubit za vedno — sploh, da se Rusija po vojni reformira. To so samo lepo doneče besede, katerim pa nihče ne verjame.

Kdo pa je največ kriv, da se je v Rusiji tako kruto zatirala vsaka svoboda delavstva? To so tisti vojni hujskači, katerim ni dala žilica miru toliko časa, da so spravili ruski narod na beraško palico.

Delavskemu časopisju se je sploh onemogočilo vsako razširjanje delavskih idej. Medtem pa so meščanski listi nemoteno nadaljevali svoje zastrupljevalno delo in netili sovražstvo do drugih narodov. Nekateri socialistični voditelji so pač dvignili svoj

glas, katerim pa je takoj ruska cenzura stopila na vrat.

Med prvimi zatiralci delavske svobode je vojni minister Suchomlinov. Ta mož je sedaj pred vojnim sodiščem. Ko se je le nabralo preveč obtežilnega materijala, je moral v to privoliti tudi car, kajti ta Suchomlinov je kriv ogromnih izkoriščanj in poneverjenj. In kaj takega je naravno, da se ne da urediti „med štirimi očmi“. V dumi je sodrug Skobelev ožigosal, da se namerava taka početja s poravnanjem in zopetno vpostavitvijo izbrisati. Poleg teh čednosti dolže Suchomlinova tudi, da je pripadal stranki, ki je najbolj gorela za vojno, ter tako pomagal z drugimi provokaterji v zapletenje te krvave svetovne igre. To potrjujejo temeljiti napadi raznega ruskega časopisja, ki mu predbacivajo, da se je ob krvi ruskih vojakov okoristil. V tej čedni družbi se je nahajal tudi neki Rševsky, časniški korespondent, kojega so pridobili v svrhu svojih ciljev ter ga porabljali kot posredovalca za svoja mešetarenja. Ta Rševsky, dasi je bil že zapisan v neki zadevi pri kriminalnem sodišču, si je dobil pot celo do tedanjega ministra notranjih zadev Chvostova, gubernatorja v Nižjem Novgorodu, ter našel zaščito v tej uradni osebi. Po zakrivdi novega kriminalnega prestopka jo je popihal v Petrograd in postal žurnalist. „Birševija Vedomosti“ je prinesla senzacionalni članek: „Mi smo pripravljene!“, ki ga ni spisa nihče drugi kot Rševsky pod vplivom vojnega ministra Suchomlinova in obersta — pozneje radi izdajalstva ustreljenega — Mjasojedova. Ko je izbruhnila vojna, se je nahajal Rševsky v prvih vrstah, bil je pomagač Puriškeviča, toda v par mesecih je moral odstopiti; takoj nato je že „delal“ na drugem mestu, a tako, da je cela vrsta obtožb radi goljufij poneverjenj i. t. d. zavalovila proti njemu. Rševsky je učinil ilustracijo že davno črnega sistema ruske vlade, ki se osobito sedaj maščuje, kar kaže le, kako zelo Rusija boleha z njeno proti delavsko upravo.

Gniloba se kaže na vseh koncih in krajih, delavstvo pa pri vsem tem neznosno trpi. Dela se 14—16 ur na dan. Kljub temu, da je stavkanje omejeno in da je policijska moč zelo ukrepljena, gre vendar revolucijonarno gibanje svojo začrtano pot. Stavke se pojavljajo po vsej centralni Rusiji. Vsled naraščajoče draginje, se delavstvo bolj kot

LISTEK.

Iz naših dni.

Z globokim oddihom je odložil orodje in oblekel jopič — zazvonilo je poldan — ter stopil opotekajočih korakov na ulico.

Zamišljen v svoje razmere in zroč v tla, je slučajno zadel v damo, ki je pravkar zavila izza vogla ulice, ter s svojim okornim čevljem obrisnil njen lakasti čevlček, da je prestrašeno zavpila.

„Pardon!“ Se je opravičeval kratko in hitel dalje. Slišal ni pogovora, ki ste ga imeli dami o „pijanem“ človeku.

Brez pozdrava, nemo je vrgel klobuk na posteljo ter se utrujen zleknil na stol. Ozrl se je na štedilnik, kjer se je imel skuhati njegov obed. Bil je lačen, tešč še od

sinoči. To v takih krogih ni redko. Vstati je moral zgodaj, a kruha ni bilo.

„Boš jezen?“ je vprašala žena zjutraj. „Glej, kruha nimam, dasi sem sinoči čakala dolgo nanj; kaj hočeš, take razmere so. Odreži si košček krušne karte pa si kupi kje kruha; do opoldan bo že!“ Reki je porinila karto predenj. Odrezal je in spravil ter odšel po opravku.

Karta pa ni dala zajutrka. Pri bližnjem peku še ni bilo kruha, a čakati ali iti drugam ni utegnil. Odšel je malce slabe volje, a se tolažil, češ, saj pride kmalu poldan. Pa za onega, ki zgodaj vstane, je poldan daleč . . .

Stresla je žena na krožnik kosilo. „Jej!“ je dejala in se obrnila vstran. Vedela je, da s tem kosilom ne bo oškodovan tudi za zajutrak.

Počasi je vzel žlico in molče pojedel. Kosilo je bilo primerno razmeram. Slutil je,

zakaj se je obrnila žena, zato je molčal. „Če ni — ni!“, mislil si je. „Taki časi so!“ Porinil je krožnik od sebe in vzel klobuk. Pa se ustavi med vrati, vrteč klobuk v roki, in nekako negotov vpraša.

„Kaj pa vi — otroci . . . ?“

„Bomo že naredili,“ odvrne žena, „nič te ne skrbi. Adijo!“

Ko je šel zopet na delo, ga je pot vodila mimo one velike restavracije. Nehote se je ozrl v okno in uzrl oni dami, ki sta živahno in veselo gestikulirali ob belo pogrnjeni mizi in bogatem kosilu. Sredi mize pa je stala steklenica z rujnim vinom.

Ha, kdaj ga že ni pil, pa je vendar bil — on — predpoldnem še še —

„Ta pijanec“ . . .

kedaj peča z združno mislijo. Neka deputacija, ki je zastopala 80.000 delavcev je izjavila vzdrževalni komisiji, da stopijo v stavko, če se jim ne bo dalo dovolj živeža. Seveda je bila deputacija odpuščena brez poveljnega odgovora.

Tako se dele pravice delavstva v Rusiji. Stroga ruska cenzura pa že poskrbi bolj kot je potrebno, da ostali svet ne izve preveč o dobrotah, katere sedaj deli ruski despotizem svojemu delavstvu.

Želeti je ruskemu narodu, da se nade predsednika dume uresničijo. To ne le zato, ker je vsakemu narodu privoščati svobode k razvoju, ampak tudi zato, ker bo Rusija, ki se pripravljala da premaga ogromno obilico svojih potreb, stala kmalu v svoji notranjosti pred tako silnimi problemi, da bo morala opuščati vsako misel na osvajanja. Rusija postane polagoma vse druga Rusija, nego je bila ona, v kateri sta se stari in novi imperijalizem združevala v silno in nasilno tendenco. In to bo velikega pomena za mir Evrope. To kar želi predsednik dume Rusiji, pričakuje na zapadu ljudstvo vseh vojskujočih se držav: da silno delo, ki je izvršil vsak narod v tej vojni, dobi priznanje in plačilo v tem smislu, da mogočnejši odnehajo od svojega starega ukoreninjenega predsodka, kakor da bi svoboda naroda ogrožala to, kar imenujejo oni trdnost države in da ne bodo ovirali prirojenega nagona ljudstva po demokratičnem razvoju, da se mu ne bodo več kratile njegove pravice ter da se mu bo po tej zgodovinski izkušnji dajalo kar mu pristojna! Političnega, duševnega socialnega razvoja, — razvoja k svobodi in demokraciji — pričakuje vsak narod od te vojne, ki je voditeljem držav razkrila popoln pomen ljudske sile.

Svetovna vojna.

Ententa se je pripravljala celo zimo za spomladno ofenzivo, v kateri naj bi bili poraženi osrednji državi. Načrt za to ofenzivo, ki se je delal v Parizu, je seveda padel v vodo. Predno so začeli z ofenzivo in predno so bili Francozi in Angleži pripravljani, so napravili Nemci na zapadu močan sunek proti Verdunu in tako je bil račun entente prekrižan. Nemci sicer počasi, vendar pa stalno napredujejo in njihov obroč okoli Verduna postaja vedno ožji.

Rusi in Italijani so bili vsled dogodkov na zapadnem bojišču prisiljeni, da so predčasno začeli z ofenzivo. Pa dočim Rusi vtrajajo, je bila italijanska ofenziva takoj zlomljena, oziroma prekinjena. Italijani niso prav ničesar dosegli, ampak naši protisunki so bili prav uspešni in je naša armada napredovala pri Tolminu in dvakrat pri Gorici.

Resnejša je ruska ofenziva in zelo razsežna. V jeseni so bili Rusi v ofenzivi samo vzhodnogališki in volhinjski fronti, ob novem letu so se omejili samo na besarabsko mejo, sedaj pa napadajo na 350 kilometrov dolgi fronti, ki se razteza južno od Rige do Molodečna. Zdi se, da je smer ruske ofenzive Wilna. Rusi napadajo zelo silno. Proti nemškim četam severozapadno od Jakobstadta so napravili sunek z dosedaj nezaslišano uporabo moštva in streliva. Imeli so seveda tudi temu primerne izgube, pa brez vsakega uspeha.

Zadnji dnevi so nam prinesli celo poveljenih raznih vesti o pripravah na Nizozemskem, kjer je vlada preklicala vse vojaške dopuste in odredila še marsikaj drugega. Iz vseh teh poročil spoznamo samo to, da je Holandska trdno odločena svojo nevtralnost braniti tudi z orožjem.

Amerika je tudi pred odločitvijo. Vladni krogi so odločeni napram Nemčiji glede vojne podmorskih čolnov nastopati z vso obzirnostjo, napad na neoboroženo prevozno ladjo pa je, tako pravijo, neopravičljivo ter stori vsa zagotovila, ki so se bila dala prej v obsežnih pogajanjih z nemškim veleposlanikom grofom Bernstorffom, teoretično brezpomembna.

Na posameznih delih italijanske fronte je bilo delovanje artiljerije na obeh straneh živahno, tako v odseku Doberdobske visoke planote, pri Marborjetu, na Col di Lana in v Judikarijah. V pokrajini Adamello so zasedle avstrijske čete obmejni greben med Lobbijo, Alto in Monte Sumo.

Dne 2, aprila zjutraj so metali italijanski letalci bombe na Postojno. Dva moža sta bila ubita, več ranjenih. Ta obisk so avstrijski letalci vrnili 3. aprila s flotiljo 10 hidroplanov v Jakinu, kjer je ta z uničujočim uspehom bombardirala kolodvore, gazometer, ladjedelnico in vojašnice ter povzročila več požarov. Dve letali sta bili uničeni, vsa druga letala in vsi letalci pa so se vrnili nepoškodovani.

*

Ruska ofenziva je že ustavljena. Zdi se torej, da je ruski naval za enkrat opešal, naval, ki so ga izvršili s 30 divizijami, to je nad 50.000 možmi in s čudovito množino municije za te krajevne razmere v času od 1. do 28. marca proti razsežnim odsekom armadne skupine generalfeldmaršala v Hindenburga. Vsled hrabrosti in žilave vztrajnosti Nemških čet ni imel ta naval nobenega uspeha. Na fronti ob Stripi so Rusi zopet poskusili akcijo, in sicer južno od železnice Brzezany-Ostrov v prostoru pri Sosnovu. V širini kakih 1000 korakov so napadli južno od ribnika pri Bjenjavi avstrijske pozicije. Gre tu za del fronte na vzhodnem bregu Stripe, ki je bil močno utrjen. Rusi so to takoj izpočetka svojega napada občutili ter se je njihov napad že v začetku ustavil. Silen protisunek je nato ruske kolone vrgel popolnoma nazaj ter se jim je popolnoma ponesrečil poskus dospeti tu do brega Stripe.

*

Na Grškem postaja položaj zelo resen. Čeprav sta se vlada in narod že privadila, da je njuna dežela izpremenjena v bojišče tujih vojujočih držav, vendar so se zadnje dni dogodili dogodki, ki dajejo Grški precej misliti. Poveljnik zavezniških čet je storil odredbe, da prepreči tihotapstvo in podpiranje nemških podmorskih čolnov. Vsak dan ustavljajo grške ladje, jih preiščejo in spravljajo na Malto, Mudros in Melos. Živila se sme uvažati le z dovoljenjem ententine komisije, ki tudi prodaja žveplo, katero pošilja Italija. Angleški in Francoski podmorski čolni brez vsega nadaljnega opravičenja preiskujejo vsako sumljivo točko na obali in izkrcavajo mornarje, ki zapirajo ljudi. Na grških ladjah zaplenjajo tudi pošne vreče sovražnih držav. Zastopniki Soluna v grški zbornici so naprosili vlado, naj zahteva od sporazuma, da odpravi svoje štabe in svoja munijska skladišča iz Soluna, ker bi morala sicer smatrati vlada sporazum odgornega, če bi nemška letala še dalje obstreljevala mesto.

*

Rumunijo ententa zopet snubi. Iz vira, ministrskemu predsedniku Bratianu blizu stoječega, se poroča, da neposredno pred pariško konferenco je povabil italijanski zunanji minister Sonnino k sebi rumunskega poslanika v Rimu in mu je slikal več ur na dolgo in široko prednosti, ki bi nastale Rumuniji, ako se pridruži četverozvezi. Rumunski poslanik je poročal brzojavno v Bukarešto, od koder je bil ukaz, naj sporoči, da sedanji položaj ni primeren za uvod razprav z Italijo in da Rumunija tudi sicer nima namena stopiti iz nevtralnosti. Stališče Rumunije je namreč, da dokler ena ali druga vojna skupina ne pokaže kake odločilne zmage, ostane Rumunija na svojem dosedanjem stališču.

*

Na turško-ruskem bojišču nič posebnega. V dolini Čoruk so Turki prisilili neko predno stražo, da se je morala umakniti.

Turški podmorski čolni so 30. marca v Črnem morju severozahodno od Batuma potopili ruski prevozni parnik (12.000 ton), na katerem so bili vojaki in vojni materijal. Dne 31. marca je bila potopljena neka ladja

(1500 ton) in neka jadrnica. Uspešno so dalje obstreljevali utrjeno obrežje severno od Poti.

*

Francosko bojišče. V okolici utrdb Douaumont so vzele nemške čete 2. aprila močne francoske obrambne naprave jugozapadno in južno od utrdb ter v gozdu Caillette po ljutem boju ter so v zavzetih pozicijah odbile vse do zadnje noči izvršene sovražne protinapade. Francoske izgube so velikanske. Levo Moze so vse postojanke sovražnika severno potoka Forges med Hautcourtom in Bethincourtom v nemških rokali. Jugozapadno in južno utrdb Douaumont so nemške čete v boju za francoske jarke in oporišča. — Nemška letalska brodogradnja so metala bombe na kolodvore v Pogorelcah in Horodjeji ob progi v Minsk, kakor tudi na četna taborišča pri Ostrovski (južno Mira); istotako je eden nemških zrakoplovov metal bombe na železniške naprave v Minsku.

Tretjič je napadla nemška mornariška zrakoplovna flotilja v noči od 2. na 3. april angleško vzhodno obal, to pot severni del. Z dobrim uspehom so obložili s številnimi razstrelilnimi in vžigalnimi bombami Edinborough in Leith z napravami za ladjedelnice, ob Firth of Forthu, Newcistle in važne ladjedelnice, plavže in tovarne ob reki Tyne. V noči od 3. na 4. aprila pa so napadli jugovzhodno obal utrdbene naprave pri Great Yarmouthu z razstrelilnimi bombami. Kljub sovražnemu obstreljevanju so se zrakoplovi vrnili obakrat nepoškodovani. Dosedaj je naznanjenih 160 mrtvih in okoli 100 ranjenih. Osem hiš je porušeni.

*

Na Nizozemskem je kriza že premagana. Tako se namreč poroča od raznih strani, kar pa še ni gotova stvar. Položaj je sicer še vedno nevaren in resen. Kljub temu pričakuje Nemčija hladno in brez razburjenja nadaljnih dogodkov.

Konsumno društvo rudarjev v Hrastniku ima v nedeljo 9. aprila ob treh popoldne redni letni občni zbor. Načelstvo in nadzorstvo predlagata izpremembo sledečih pravil: Izprememba § 3. o prenehanju članstva. Točka 1. in 2. tega paragrafa ostaneta neizpremenjeni. Točka 3. se glasi odslej:

3. Vsled izključitve. Načelstvo ima dolžnost sporazumno z nadzorstvom izključiti člana, če ta neizpolnjuje dolžnosti, utemeljenih v pravilih. Pravico pa ima načelstvo sporazumno z nadzorstvom izključiti člana če

- zaostane član dlje kakor tri mesece z vplačevanjem na delež;
- škoduje zadrugi ali dela proti njenim interesom;
- ne odjemle dlje kot eno leto nobenega blaga.

Izključenec se pritoži lahko na občni zbor. Članstvo izključenca preneha z dnem izključitve.

Prostovoljni izstopivši ali izključeni člani kakor tudi pravni nasledniki umrlih članov nimajo nikakršne pravice do premoženja ali rezervnega sklada zadruge, kakor tudi ne do povrnitve (dividende) v letu, v katerem so naznanili svoj izstop ali bili izključeni. Deleži izključenih članov, ako se ne dvignejo dve leti po izključitvi iz društvene blagajne, zapadejo v prid rezervnemu skladu.

Izprememba § 6. o združnem deležu. Prvi stavek tega paragrafa se glasi odslej:

Združni delež vsakega člana znaša 40 kron.

Izprememba § 35. Točka 8. tega paragrafa se glasi odslej:

Nalaganje razpoložljivih blagajniških ostankov v zavodih in podjetjih, ki so podrejeni javni kontroli.

Izprememba § 45. Točka 11. tega paragrafa se glasi odslej:

Nalaganje združnega denarja v zavodih in podjetjih, ki so podrejeni javni kontroli,

za vse svoje izvedbe v dosega namena, označenega v § 1.

Izprememba § 51. Prvi stavek tega paragrafa se glasi odslej:

Poslovno leto pričenja 1. julija enega leta in konča 30. junija drugega leta.

Domači pregled.

Železničarji pozor! Pisarna železničarskega deželnega tajništva se nahaja odslej v Selenburgovi ulici 6/I. v Ljubljani.

Umrli je v Ljubljani, vrl sodrug Martin Milavec, član železničarske organizacije tržaška krajne skupine, v starosti 36 let. Železničarji so izgubili dolgoletnega zaupnika. Zapustil je ženo in 2 nedorasla otroka. So drugi ga ohranijo v blagem spominu.

Več sladkorja za mestno prebivalstvo na Štajerskem. Stajerska namestnija namrava zvišati množino sladkorja za prebivalstvo mest in industrijskih krajev. Od 15. aprila naprej bo dovoljeno vsaki osebi v teh krajih po 1 in en četrt kilograma sladkorja za štiri tedne, torej četrt kilograma več ko doslej.

Užigalice se zopet podraže. Vlada je tovarnam užigalic priznala, da se sme v nadrobni prodaji za zavoj 10 škatlic užigalic zahtevati 32 vin., za dve normalni škatljici 7 vin. in za eno posamezno škatljico 4 vin.

Ogrski državni zbor bo zopet sklican koncem maja. Na mizo dobi indennitetno predlogo in več davčnih predlog, med temi tudi načrt davka na vojne dobičke.

Madžari vabijo Poljake. Grof Batthyány je ogrski neodvisni stranki predlagal, da naj povabi avstrijski „Poljski klub“ v Bndimpešto na razgovor o poljskih vprašanjih.

Velika nesreča na dunajski električni železnici. — 50 ranjencev. Na Linzerstraße sta trčila dva voza električne cestne železnice ko sta najhitrejša vozila. Ker sta bila voza popolnoma zasedena, je ranjenih nekoliko oseb. Govori se o 50 ranjenih. Do zdaj se ne poroča še o nobeni smrtni žrtvi. Voznika, ki je povzročil nesrečo, še niso zaslišali, ker se nahaja med ranjenci.

Bel kruh na Ogrskem. Od 1. aprila smejo na Ogrskem sopeset peči bel kruh. Poizvedovanja po skritih zalozah pri mažarskih veleposestnikih in trgovcih z žitom so imele, kakor kaže prav lepe uspehe. Pri nas smo pričakovali, da pride vsaj del teh zaloz tudi avstrijskim konsumentom v prid, a kakor kaže, ostanemo le pri — koruzi. In vendar se imenuje naša država Avstro-Ogrska.

Izjemne določbe za črnovojniške obvezane učence obrtnih učnih zavodov. Z ozirom na dne 14. aprila začenjajoče prebiranje črnovojniških obvezancev rojstnega letnika 1898 je minister za javna dela z naredbo, doposlano vsem poklicanim deželnim oblastim, kakor tudi dotičnim šolskim vodstvom, odredil da imajo za čiste učence obrtnih učnih zavodov, ki bodo na tem prebiranju spoznani za sposobne, veljati vse tiste izjemne določbe, ki so se prej dovolile črnovojniško obvezanim učencem takih zavodov, pripadajočim rojstnim letnikom do vštetelega leta 1897, kar se tiče predčastnega izdajanja izpričeval in predčastnega dopuščanja k zrelostnemu izpitu.

Nagodba z Ogrsko — za 25 let. Dunajska korespondenca „Information“ piše da je doba nagodbe z Ogrske zato dobila večjo važnost, ker je jasno, da se Nemčija in monarhija ne moreta gospodarsko zblizati, dokler ni avstrijskoogrška pogodba obnovljena in sicer primerno času in bodočim namenom. Na Ogrskem so si precej na jasnem, da gospodarsko političen dogovor med osrednjima silama ne more biti kratek, sklenjen samo na 10 let in to velja tudi za avstrijskoogrsko nagodbo. Sedaj se lahko trdi, da se merodajni ogrski krogi začenjajo vedno bolj sprijaznjevati z mislijo, da se nagodba z Avstrijo sklène za 20 do 25 let. Lahko se tudi reče, da je to spoznanje pognalo korenine tudi v krogih opozicije.

Sleparski vojni dobavitelji. Sodišče v Velikem Varadinu je sodilo Anastazija Popoviča in tovariše, ker so krmili vole, ki so jih dobavljali za armado, s soljo, da so več tehtali. Na ta način so ogoljufali vojaško upravo za 2247 kg mesa. Obsojeni so bili: Popovič na 4 leta ječe in 4000 K globe, ostali sokrivci na tri leta do tri mesece ječe in primerne denarne kazni.

To so špekulacije. V Trstu je neki špekulant kupil kavo, katero so potegnili iz broda, ki se je potopil. Kupil jo je po deset vinarjev, plačal carine na kilo 80 vinarjev, torej stane kilo njega 90 vin. Prodaja pa kavo po 10 K kilo. Za vagon dobi 91.000 K.

Usnje za ubožne civiliste. V proračunskem odseku nemškega državnega zbora je zastopnik vojnega ministrstva povedal, da je dala vojna uprava za 600 milijonov mark usnja na razpolaganje, da se z njim preskrbi ubožno civilno prebivalstvo. Pri nas pa fabrikantje bogate, nam pa ponujajo lesene podplate!

Iz vlaka je skočil na Koroškem Fran Tomec, roj. l. 1895. v Osilnici na Kranjskem, ko se je peljal iz brež domov, odpuščen iz vojaške službe. Vlak ga je vlekel za seboj še kakih dvajset metrov. Tomec je bil takoj mrtev. Kaj ga je privedlo do tega koraka, ni znano.

Preveč denarja imajo. Zapri so v Budimpešti „Elizabetni klub“, to je klub, v katerem so se shajali trgovci, agentje, borzni spekulanti in taki ljudje. V tem klubu so igrali za velikanske vsote prepovedane igre.

Zastrupil se je v Črni rudar Matevž Škruba v jami v Heleni. Ranil se je namreč na levi roki in si s tem zastrupil kri. Umril je 1. t. m. v tukajšni bolnišnici bratovske skladnice.

Utonil je v deroči Maži pri Črni, rudar Martin Špis. vračal se je domov čez brv, nekoliko vinjen, pri tem mu je spodrsnilo in je padel v deročo Mažo, ki ga je zanesla pod kolo bližnje kovačnice, hjer je obvisel in so ga našli drugi dan. Zapustil je 70 let staro mater in otroka. — Pred štirinajstimi dnevi se je prekucnil s ceste v Mažo topničar Černota in je utonil. Bil je tudi vinjen — To vse so posledice pijančevanja, ki v tem kraju niso redka. In vendar se ne zdrumajo rudarji.

Praske, poškode in druge kožne rane povzročajo mnogokrat dolgotrajne bolečine. Zato poskrbimo, da bo Fellerjev bolečine blažič rastlinsko esenčni fluid, vedno pri rokah. Njegov blagodejni učinek izpričuje daleko nad 100.000 zahvalnih pisem. 12 steklenic za samo 6 K pošlje poštine prosto, lekarnar E. V. Feller v Stubici, Elzintrg 334 (Hrvatsko). Stevilna zdravniška priporočila, in mnogo odklovanj. Istočasno se naroči lahko tudi Fellerjeve pilule z znamko „Elzopilule“, 6 škatlic stane samo 4 K 40 vin.

Svetovni pregled.

Burne demonstracije proti vojski v Florenci. Iz Italije prihaja poročilo, da je v soboto v Florenci na tisoče žena iz mesta in okolice priredilo burne demonstracije proti vojski. Ženske so vpile: „Dol z vojsko!“ „Pošljite nam naše može domov!“ „Kruha za otroke!“ Vojaštvo demonstracij ni moglo udušiti. Na javnih poslopih so pobite šipe, napisali na trgovinah so razbiti. V Florenci in okolici je velika beda.

Obstreljevanje Reimsa. Kakor poroča „Temps“ je povzročilo obstreljevanje Reimsa dne 27. marca znatne škode. Izseljenih je bilo 300 granat, ki so ranile 27 oseb, med njimi 10 smrtno.

Stavke na Angleškem. 1. t. m. je v okraju Clyde počivalo 10.000 delavcev, da so se zamogli udeležiti demonstracije mas. Sprejeta je bila protestna resolucija proti vladi, ki se brani zvišati plačo. V Liverpoolu se je 3.000 pristaniških delavcev vrnilo na delo, ker se jim je bilo privoljeno zvišanje plače. V železarski industriji v severni Angliji so dobili delavci za prihodnja dva meseca doklade k plači.

Odločilno poletje. Vojaški kritik lista „Times“ izjavlja, da bo poletje 1916 kritično in odločilno, takrat se mora odločiti usoda svetovne vojske. Zavezniki morajo vse potrebno ukreniti, da jim bo poletje 1916 prineslo zmagovito žetev njih setve. Sedaj je v boju 70 angleških divizij, vendar bo treba še 40.000 novih vojakov.

VSAKA BOLEČINA.

kjerkoli na telesu se lahko odpravi, če pospešimo krvotok na bolečem mestu in živce, te nositelje občutka bolečin, pomirimo. Oboje dosežemo, če vtiramo tam blagodejni, bolečine hladeči od mnogih zdravnikov priporočani Fellerjev fluid iz rastlinskih esenc z znamko „Elzafluid.“ Tako masaže kakor nalahno vtiranje in zmivanje s Fellerjevim „Elzafluidom“ je za boleče mesto olajšalna dobrota. Kar čutimo, kako doteka kri na mesto, kjer pomirimo in osvežimo razboljene živce. Kdor rabi „Elzafluid“ stori najbolje, kar more storiti za odpravo bolečin v telesu ali udih. 12 steklenic tega dobrega hladila za bolečine velja franko le 6 kron. Naroča se pravi samo pri lekarnarju E. V. Feller, Stubica, Elzatrž št. 334 (Hrvatsko). Priporoča se, da obenem naročite tudi mehko odvajajoče rabarbarne kroglice z znamko „Elza — kroglice“ 6 škatlic za 4 K 40 h franko. Ti obe izvrstni domači sredstvi tvorita majhno domačo lekarno, ki bi jo morala imeti vsaka rodbina. Tisti, ki vedo, kako utegnje greniti kurja očesa življenje, opozarjamo na Fellerjevi turistovski obliž. Cena 1 in 2 K. (ee)

Podporni sklad.

XI. izkaz.

Josip Petejan, Trst, 170 K; Jean Schrey, Ljubljana, 10 K; Antonija Rainer, Jesenice, 9 K; Cink Franc, Javornik, 3624 K, ki sta jih nabrala sodruga Svetina in Baraga na Koroški Beli; Cerné Franc, Ljubljana, 2 K; tvrdka Jax v Ljubljani, 5 K; skupaj K 6394; prej izkazanih K 141040, skupaj torej K 147434.

Prispevke sprejema sodružica Alojzija Štebijeve. Ljubljana, Franca Jožefa cesta 5.

Iz rudarskih zadrug.

Z 51/16

ZAPISNIK,

odborove seje rudarske zadruge II. skup. c, kr. rudniškega urada v Celju in za rudnik v Zagorju ob Savi, ki se je vršila 19. sušča 1916, ob 9. uri dopoldan v prostorih otroškega vrta v Trbovljah.

Navzoči so bili: Majdič, Mastnak, Tratnik in Urlep.

Dnevni red:

1. Odobrenje letnega računa za l. 1915.
2. Sestavljenje proračuna za leto 1916.
3. Sklepanje članskih prispevkov za leto 1916.
4. Izredne podpore.
5. Slučajnosti.

Po konstatiranju sklepčnosti je načelnik pozdravil došle odbornike ter točno ob 9. uri dopoldan otvoril sejo, kot zapisnikarja imenuje Franc Mastnjaka. — Načelnik prečita letni račun od točke do točke za leto 1915, kar se je naznanje vzelo. Član predstojništva Mastnak poroča, da se je računski zaključek s potrdili in knjigami pregledalo, blagajno škontriralo in vse v najlepšem redu našlo. Izreka g. predsedniku in g. blagajniku rudarske zadruge zaupanje in prosi naj odbor blagovoli to na znanje vzeti. Poročilo Mastnaka se je na znanje vzelo.

Proračun II. sk. za leto 1916.

a) Izdatki.

Stroški za občno koristne zavode in naprave, katero je skupina osnovala ali jih še osnovati mora, in sicer:

- a) subvencija za rudarsko šolo v Trbovljah . . . . . K 300—
- b) subvencija za otroški vrtec v Trbovljah . . . . . K 500—

Drugi zadržnim namenom ležeči stroški:

1. Pisarniški stroški za načelnika II. skup. . . . . K 200—
2. Odškodnina po § 126 . . . . . K 1500—
3. Podpore . . . . . K 1516—
4. Stroški zapisnika . . . . . K 50—
5. Stroški časnika „Rudar“ K 200—

Prenos . . . . . K 4266—

Odnos	K 4266.—
6. Volilni stroški	K 200.—
7. Naprej navedeni stroški za leto 1916	K 560.—
	K 5026.—

b) Pokritje.

1. Prispevki udov (6163 mož 72 vin. za leto in moža)	K 4437.36
2. Obresti premoženja kon- cem leta 1915	K 523.45
3. Odtegniti od premoženja K	65.19
	K 5026.—

Odbornik Aug. Tratnik iz Trbovelj pred-
laga za leto 1916 in mož 72 vin. kot pri-
spevek. Predlog je bil sprejet.

Načelnik predloži prošnje prosilcev in
sirot, kar se pregledajo in odobrijo vidno
s prilogo imen. Trbovlje 57 prosilcev v znesku
641 K, Zagorje 57 prosilcev 401 K, Hrastnik
20 prosilcev 221 K, Ojstro 10 prosilcev
109 K, Velenje 13 prosilcev 110 K, Konjice
3 prosilci 24 K in Store 1 prosilec 10 K,
skupni znesek 1516 K, kateri se razdeli med
161 prosilcev. Sklene se, da imajo načelniki
krajevnih skupin denar sprejemati in podporo
izplačati. — Odbornik Ivan Urlep iz Hrastna
naznanja, da se je delegata Prašnikar iz
Zagorja kot gosta povabilo k odborovi seji,
da on kot delegat pozna razmere in ljudi
iz Zagorja, da naj se mu povrne stroški
kot vsem drugim odbornikom.

Načelnik prebere prošnjo iz Zagorja
glede obrtne šole. Prošnjo se odkloni zaradi
denarnih sredstev.

Odbornik Ivan Urlep iz Hrastnika pred-
laga, da naj se zborovanje ali konferenca
skliče dne 2. aprila 1916 v Trbovlje spora-
zumno z načelnikom in da on prostor pre-
skrbi in naj se povabi zastopnika c. kr. re-
virnega urada iz Celja k zborovanju.

V razpravo vprašanja draginje in plače
delavcev, katere si delavec ali rudar pri
tem skromnem zaslužku kupovati ne more,
se je sklenilo naprositi c. kr. rudarski urad
v Celju, da naj posreduje pri podjetju ali
pa pri c. kr. vojni oblasti, da delavci in
rudarji, ki delajo vojno službo, naj dobijo
ceneje potrebščine.

Ker ni staval nihče nadaljnih predlogov,
je načelnik ob pol 1. uri popoldne sejo
zaključil.

Trbovlje, dne 19. sušča 1916.

Franc Mastnik m.p. Florian Majdič m.p.
zapisnikar. načelnik II. skupine.

Ker so med tem časom nastale dru-
gačne razmere in so vlaki do malega ustav-
ljeni, se zborovanje za enkrat ne skliče in
se preloži na poznejši čas.

Izdajatelj Ivan Mlinar.

Odgovorni urednik Viktor Zore.

Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

OKRAJNA BOLNIŠKA BLAGAJNA V ZAGORJU OB SAVI.

Pisarna: V poslopu Občnega konsumnega društva I. nadstropje. — Uradne ure so
od 8. do 12. ure dop. in od 2. do 5. ure pop. Ob nedeljah in praznikih se ne uraduje.

Zdravnik blagajne.	Ordinira dopoldne.	Z a č l a n e :
Dr. Tomo Zarnik v Zagorju.	od 9. do 11. ure	V občinah: Zagorje, Kotedrež, Aržiše St. Lambert in Kolovrat
Dr. Ivan Premrov, Gradec pri Litiji	od 8. do pol 12. ure	V sodnem okraju Litija, izvzemši člane iz predilnice
Dr. Karol Wisinger, v predilnici v Gradcu pri Litiji	od 8. do 9. ure	Za člane iz predilnice v Gradcu pri Litiji
Dr. Rudolf Repič, Št. Vid pri Zatični	od 9. do 11. ure	V sodnem okraju Višnjagora

Člani iz občin Zagorje, Kotedrež, Aržiše, St. Lambert in Kolovrat, ki potrebujejo zdravniško pomoč, se mo-
rajo zglasiti v pisarni bolniške blagajne, da se jim izstavi nakaznico za zdravnika. Člani iz predilnice se iz-
kažejo pri zdravniku s svojo izkaznico. Vsi ostali člani iz sodnih okrajev Litija in Višnjagora, se morajo pri-
zdravniku izkazati z nakaznico, izgotovljeno od njih delodajalca. Stroškov, ki nastanejo, kadar zboleli član
sam pozove druge zdravnike, da ga lečijo, ne povrne bolniška blagajna. Od blagajniškega zdravnika izpol-
njeni bolniški list, se mora takoj oddati v blagajniški pisarni. Za vstop v bolnico je treba nakaznice. S pri-
tožbami se je obračati na načelnika blagajne.

Načelnstvo.

Načelnstvo.

Za spomladno sezono
priporoča tvrdka

Gričar & Mejač

LJUBLJANA, Prešernova ul. št. 9
svojo bogato zalogo

izgotovljenih
oblek 6-4
za gospode in dečke
ter mične novosti

v konfekciji za
dame in deklice.
Ceniki zastonj in franko.

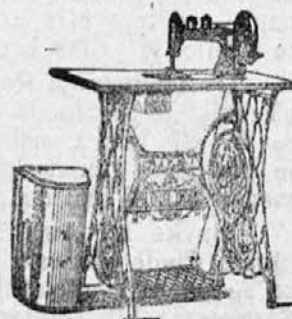

Ivan Jax in sin,

Ljubljana Dunajska cesta 17

priporoča svojo bogato zalogo

šivalnih strojev
in stroje za pletenje
(Strickmaschinen)
za rodbino in obrt.
Pisalni stroji Adler.

Vozna kolesa.
Ceniki se dobe za-
stonj in franko.

Učiteljska tiskarna

LJUBLJANA, Franciškska ulica št. 6.
registrovana zadruga z omejeno zavezo.

Tiskovine za šole, župan-
stva in urade. Najmoder-
nejše plakate in vabila za
„. shode in veselice. „.

Letne zaključke

Najmodernejša uredba za
tiskanje listov, knjig, bro-
šur, muzikalij itd. „.

Stereotipija. Litografija.

Okrajna bolniška blagajna v Ljubljani.

Pisarna: Turjaški trg št. 4, prvo nadstropje.
Uradne ure so od 8. zjutraj do 2. popoldne
Ob nedeljah in praznikih je blagajna zaprta

Zdravnik blagajne	Ordinira		Stanovanje
	dopol.	popol.	
Dr. Košenina Peter splošno zdravljenje	1/211—1/21		Turjaški trg št. 4 v okr. bol. blag.
Dr. Breskvar Viktor	1.—3. pop.		Turjaški trg št. 4 v okr. bol. blag.
Dr. Bock Emil očesne in ušesne bol.	10—12	2—3	Frančišk. ul. št. 4. pritličje
Dr. Kraigher Alojzij	1.—3. pop.		Poljanska cesta 18/L.

Člani, ki potrebujejo zdravniško pomoč, se morajo
zglasiti v pisarni bolniške blagajne, da se jim iz-
stavi nakaznico za zdravnika (bolniško zglasnico);
brez te ordinirajo zdravniki le v nujnih slučajih.
Troškov, ki nastanejo, kadar zboleli član sam po-
zove druge zdravnike, da ga lečijo, ne povrne bol-
niška blagajna. Od blagajniškega zdravnika izpol-
njeni bolniški list se mora takoj oddati v blagaj-
niški pisarni. Ob nedeljah in praznikih se ordinira
le v nujnih slučajih. Za vstop v bolnico je treba
nakaznice. Zdravila se dobe v vseh ljubljanskih
lekarnah. Bolniščenina se izplačuje vsako soboto,
če je ta dan praznik, pa dan prej od 8. zjutraj do
1. popoldne. S pritožbami se je obračati do na-
čelnika okrajne bolniške blagajne.

Vojaški čevlji

za častnike in
moštvo

se dobe v vsaki množini v zalogi tovarne

Peter Kozina & Ko.

Ljubljana,
Breg št. 20.